

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Mikołaj Pawlak

Warszawa, 15 października 2020 roku

ZEW.422.13.2020.AB

Pani
Marlena Małąg
Minister
Rodziny i Polityki Społecznej

Pan
Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej

Dariuszu Piontkowski, Ministrze,

Za nami Dzień Edukacji Narodowej. To wyjątkowe święto łączące społeczności systemu oświaty – dzieci, młodzież i dorosłych, wokół idei krzewienia wychowania i kształcenia młodych ludzi w sposób planowy, systemowy i spójny.

Dzień ten w sposób szczególny poświęcony jest tym, którzy postanowili wybrać pracę z dziećmi jako drogę realizacji swojego zawodowego powołania, a niejednokrotnie wręcz pasji. Należą do nich nauczyciele wszystkich typów szkół i przedszkoli, opiekunowie, wychowawcy i specjaliści zmagający się z trudami współczesnej edukacji i wychowania, wykonując piękną, ważną i bardzo potrzebną, choć wciąż niedostatecznie docenianą pracę.

Zaangażowanie pedagogów w ich przedsięwzięcia, chęć nieustannego doskonalenia się i stawiania czoła wyzwaniom pracy z dziećmi i młodzieżą każdego dnia stanowi fundament silnego systemu edukacji i opieki. Pomyślność podejmowanych oddziaływań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, ich jakość i skuteczność – przede wszystkim dla dzieci, tkwi jednak nie tylko w dobrze przemyślanych przepisach prawa czy w zaangażowaniu dorosłych w ich zawodowe zadania, lecz także w konstruktywnym i empatycznym zrozumieniu ich sytuacji przez resorty stanowiące prawo w przedmiotowym zakresie. W interesie osób odpowiedzialnych za dzieci powinno być darzenie się wzajemnym szacunkiem i docenianie swojej wzajemnej pracy.

Wyrażam więc pełne zrozumienie dla potrzeb podniesienia prestiżu zawodów nauczycieli i innych osób pracujących z dziećmi, w sposób adekwatny do ich ogromnej

odpowiedzialności i znaczącej roli, którą pełnią w społeczeństwie, każdego dnia wspierając młodsze pokolenia w ich rozwoju.

Pragnę polecić uwadze Państwa Ministrów wychowawców i opiekunów żłobków i klubów dziecięcych. Wymaga się od nich specjalistycznej wiedzy na temat rozwoju i potrzeb dzieci, szczególnej wrażliwości, najwyższego poziomu kompetencji psychopedagogicznych, stałego uaktualniania i uzupełniania wiedzy oraz umiejętności stawiania czoła wyzwaniom związanym nie tylko z zapewnianiem wsparcia dziecku, lecz i niejednokrotnie też jego rodzicom. Opiekunami żłobków i klubów dziecięcych mogą być wyłącznie osoby posiadające opisane stosownymi przepisami wykształcenie i doświadczenie¹. Oczekuje się od nich nie tylko *zapewnienia dzieciom opieki w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych, czy zagwarantowania im właściwej opieki pielęgnacyjnej oraz edukacyjnej, przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka, lecz także prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do wieku dziecka*².

Od osób profesjonalnie zajmujących się dziećmi wymaga się bycia zarówno ich opiekunami, edukatorami i inspiratorami, jak i doradcami, konsultantami, animatorami wydarzeń i uroczystości, autorami przepastnej dokumentacji, a przede wszystkim ich przyjaciółmi, pierwszymi powiernikami i inicjatorami udzielenia pomocy dziecku znajdującemu się w trudnej sytuacji życiowej. Niezwykle istotne jest, aby w pełnieniu tak wielu trudnych i wymagających ról czuli się oni doceniani i wspierani, co w realny sposób przełoży się może na ich motywację do pracy z najmłodszymi.

Jednym ze sposobów wyrażenia takiego uznania może stanowić przyjęcie Dnia Edukacji Narodowej również za święto opiekunów żłobków i klubów dziecięcych oraz wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych każdego typu.

W myśl przyjętych w pedagogice definicji edukację opisać można jako *wpływ na osobisty rozwój człowieka. Definicja ta dotyczy zarówno procesu, jak i celu edukacji. Proces edukacji można określić jako wpływ*³. Może być ona rozumiana również jako *wpływ wywierany przez pokolenia dorosłych na tych, którzy nie są jeszcze gotowi, aby przystąpić*

¹ Art. 16. Ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2020 r. poz. 326).

² Tamże, Art. 10.

³ Cyt. za: *Pedagogika. Pedagogika wobec edukacji, polityki oświatowej i badań naukowych*, pod red. B. Śliwerski, t.2, Gdańsk 2006, s. 142.

do społecznego życia. Jej celem jest rozbudzenie i rozwinięcie w dziecku pewnych fizycznych, intelektualnych oraz moralnych właściwości, których wymaga od niego zarówno społeczeństwo polityczne jako całość, jaki i konkretne środowisko, w którym będzie ono egzystować⁴.

Rozwój młodego człowieka rozpoczyna się od pierwszych chwil jego życia. Nie sposób przecenić wpływu, jaki na kształtowanie jego postaw, talentów oraz wiedzy i umiejętności mają wczesne lata życia oraz osoby, które wówczas go kształtują.

Tymczasem art. 74 ustawy Karta Nauczyciela w sposób jednoznaczny stanowi, że Dzień Edukacji Narodowej *uznaje się za święto wszystkich pracowników oświaty (...)* w sposób szczególny wyróżniając w tym zakresie wykwalifikowanych nauczycieli, pomija jednak istotną rolę, jaką pełnią dla dobra dzieci zawodowi opiekunowie w żłobkach i klubach dziecięcych.

Z uwagi na powyższe oraz przez wzgląd na poszanowanie roli osób zawodowo zajmujących się pracą z dziećmi i młodzieżą, a nie będących nauczycielami, na podstawie art. 10 a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz.U. z 2020 r. poz. 141) zwracam się do Państwa Ministrów z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości wyróżnienia opiekunów i wychowawców dzieci w placówkach wszelkich typów poprzez ustanowienie ich święta. Taki krok stanowiłby szczególne uhonorowanie ich wysiłków oraz podziękowanie za trud ich pracy.

Zpus
RZECZNIK PRAW DZIECKA
Mikołaj Pawlak
Mikołaj Pawlak

⁴ Cyt. za: tamże, s. 417.